

คู่มือ
การปฏิบัติงานสำหรับ
สถานตรวจสภาพรถ

กรมการขนส่งทางบก และกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

www.dlt.go.th

คู่มือ
การปฏิบัติงานสำหรับ
สถานตรวจสภาพรถ

กรมการขนส่งทางบก และกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

www.dlt.go.th

กรมการขนส่งทางบก
และกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

คำนำ

ด้วยกรมการขนส่งทางบกได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการตรวจสภาพรถสำหรับสถานตรวจสภาพรถ โดยได้รวบรวมความรู้ด้านการปฏิบัติงานตรวจสภาพรถ เพื่อให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ บุคลากรด้านการตรวจสภาพรถของสถานตรวจสภาพรถและผู้เกี่ยวข้อง ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานด้านสถานตรวจสภาพรถ โดยสถานตรวจสภาพรถทั่วประเทศสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ และวินิจฉัยผลการตรวจสภาพรถที่ถูกต้อง อันเป็นการพัฒนาคุณภาพการทำงานของสถานตรวจสภาพรถให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามข้อกำหนดของทางราชการเป็นไปในทางเดียวกัน สามารถดูแล ตรวจสอบรถที่มาใช้บริการให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งานรวมถึงประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบอย่างอึ้ง

กรมการขนส่งทางบกหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานด้านการตรวจสภาพรถสำหรับสถานตรวจสภาพรถเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์และมีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสภาพรถ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม อันจะส่งผลดีต่อประเทศชาติ สังคม ประชาชนและราชการต่อไป

ส่วนสถานตรวจสภาพรถ
สำนักวิศวกรรมยานยนต์
กรมการขนส่งทางบก
2561

id : @vicdlit

คู่มือ
การปฏิบัติงานสำหรับ
สถานตรวจสภาพรถ

1. บทบาทหน้าที่และประเภท ของสถานตรวจสภาพรถ (ตรอ.)	1
2. ข้อพึงระลึกถึงในการปฏิบัติงานตรวจสภาพรถ	5
3. การตรวจสภาพรถ	7
3.1 วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของรถยนต์เบื้องต้น	
3.2 วิธีการตรวจพินิจภายนอก และอุปกรณ์ความปลอดภัย	
3.3 วิธีการตรวจสอบศูนย์ล้อหน้า	
3.4 วิธีการตรวจสอบห้ามล้อ (เบรก)	
3.5 วิธีการตรวจวัดโคมไฟหน้า	
● วิธีการตรวจสอบก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) และก๊าซไฮโดรคาร์บอน (HC)	
● วิธีการตรวจวัดค่าควันดำ	
● วิธีการตรวจวัดระดับเสียงจากท่อไอเสีย	
4. การวินิจฉัยผลการตรวจสภาพรถ และการรายงานผลการตรวจสภาพรถ	39
5. เรื่องควรรู้เกี่ยวกับการตรวจสภาพรถ	41
6. ผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถ	45

1

บทบาทหน้าที่และประเภท ของสถานตรวจสภาพรถ (ตรอ.)

การจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ (ตรอ.) เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยแบ่งเบาภารกิจในการตรวจสภาพรถแทนภาครัฐ เนื่องจากเห็นว่าภาคเอกชนมีศักยภาพทั้งในด้านบุคลากร เงินลงทุน และการบริหารจัดการ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รถที่ผ่านการตรวจสภาพมีความปลอดภัยในการทำงาน อันเป็นการช่วยป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่มีสาเหตุมาจากความชำรุดบกพร่องของตัวรถ และเครื่องอุปกรณ์ส่วนควบของรถซึ่งในแต่ละปีอุบัติเหตุบนท้องถนน ได้สร้างความสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังเป็นการช่วยลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม อีกทางหนึ่งด้วย โดยแบ่งประเภทของสถานตรวจสภาพรถ (ตรอ.) ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทของสถานตรวจสภาพรถ

- 1 สถานตรวจสภาพรถที่ตรวจสภาพรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกและกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ทุกประเภทและทุกขนาดน้ำหนัก
- 2 สถานตรวจสภาพรถที่ตรวจสภาพรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ขนาดน้ำหนักรถเปล่าไม่เกิน 2,200 กิโลกรัม และรถจักรยานยนต์
- 3 สถานตรวจสภาพรถที่ตรวจสภาพรถจักรยานยนต์

รถที่อยู่ในข่ายเข้ารับการตรวจสภาพรถ จากสถานตรวจสภาพรถ (ตรอ.) มีดังนี้

1. รถที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกได้แก่

- (ก) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารและรถขนาดเล็ก
- (ข) รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ เว้นแต่รถที่ใช้ในการบรรทุกวัสดุอันตราย และรถพ่วงหรือรถกึ่งพ่วง ที่ติดตั้งถังบรรจุวัสดุอันตราย

2. รถที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

2.1 รถยนต์ส่วนบุคคลที่มีอายุการใช้งานครบ 7 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนครั้งแรก ได้แก่

- (ก) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน (รย.1)
- (ข) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน (รย.2)
- (ค) รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่มีน้ำหนักรถไม่เกิน 2,200 กิโลกรัม (รย.3)
(ยกเว้นรถที่ได้รับความเห็นชอบการจดทะเบียนเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคล
และรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล)

2.2 รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล (รย.12) ที่มีอายุการใช้งานครบ 5 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนครั้งแรก

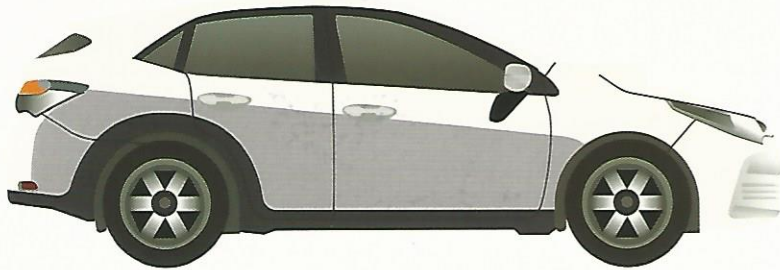
ให้ตรวจสภาพล่วงหน้าได้

ไม่เกิน 3 เดือน

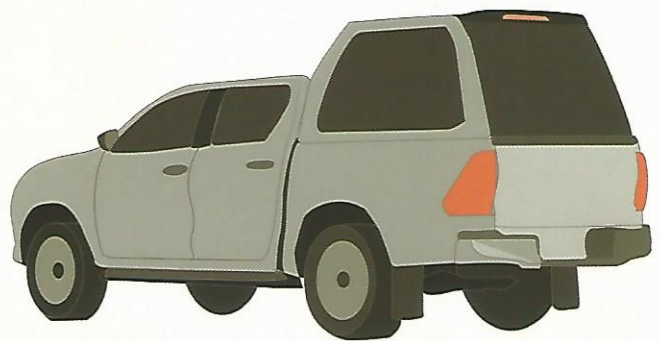
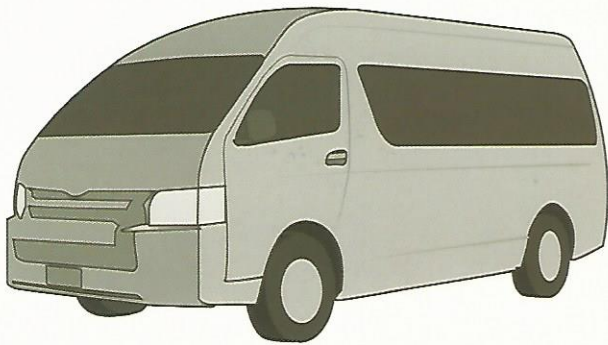
3. รถยนต์ส่วนบุคคลและรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลที่ค้างชำระภาษี

ประจำปีเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี เจ้าของรถสามารถนำรถไปตรวจสภาพ ณ ที่ทำการของนายทะเบียนหรือสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

รถนั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน (รย.1)

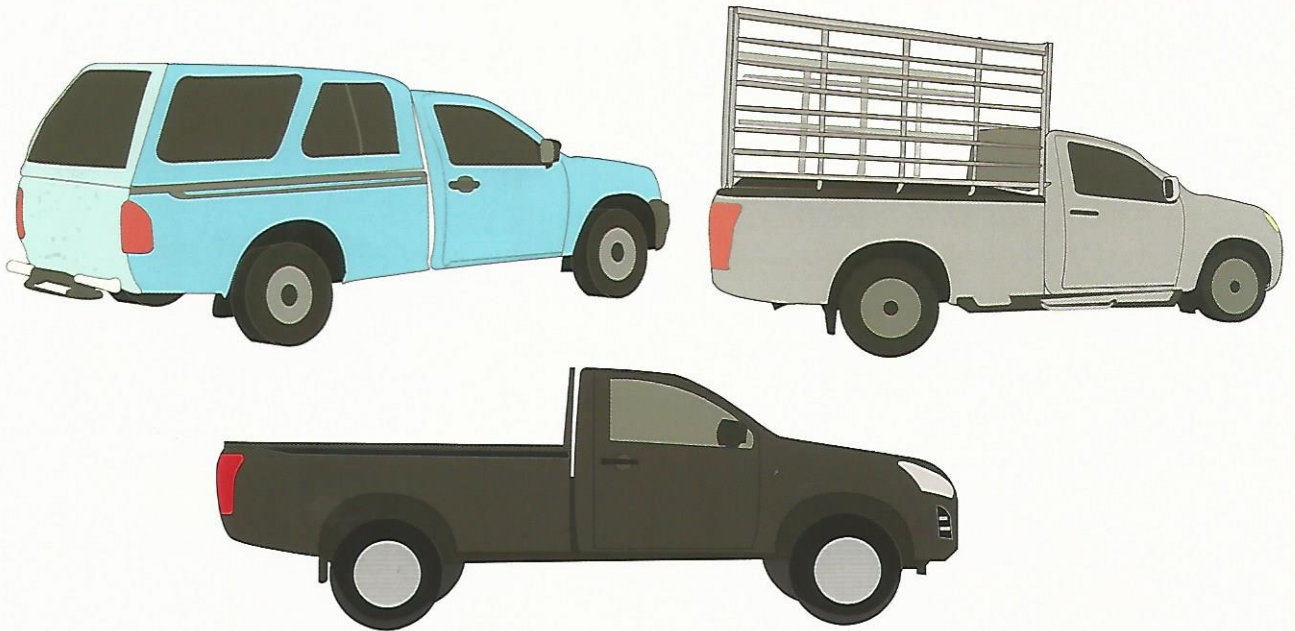

รถนั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน (รย.2)

รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล (รย.3)

รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล (รย.12)

2

ข้อพึงระลึกถึงในการปฏิบัติงาน สถานตรวจสภาพรถ

2.1 ต้องจัดให้มีผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถอย่างน้อย 1 คน และเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถอย่างน้อย 1 คน ประจำสถานตรวจสภาพรถตลอดเวลาที่ให้บริการตรวจสภาพรถ

2.2 สถานตรวจสภาพรถที่ตรวจสภาพรถจักรยานยนต์เพียงอย่างเดียวจะมีผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถจักรยานยนต์เพียงคนเดียวก็ได้

2.3 ผู้ตรวจสภาพรถและผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถเป็นผู้รับผิดชอบผลการตรวจสภาพรถร่วมกัน ความบกพร่องหรือการทุจริตในการตรวจสภาพรถอาจมีโทษทั้งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกและตามกฎหมายอาญา

2.4 ผู้ตรวจสภาพรถต้องหมั่นติดตามกฎระเบียบของกรมการขนส่งทางบกอยู่เสมอ เพื่อให้มีแนวทางการตรวจสภาพรถที่เป็นปัจจุบัน

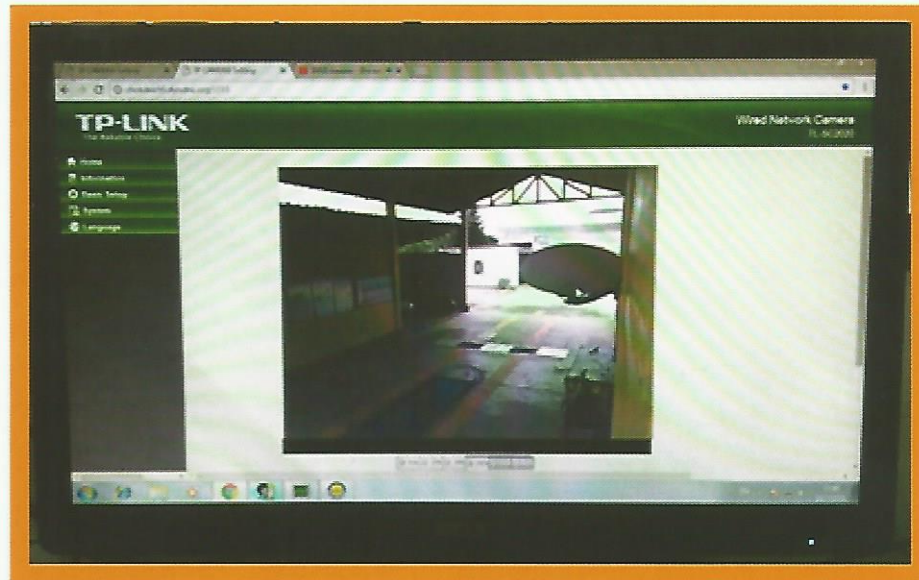
2.5 ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถมีหน้าที่ในการซ่อม บำรุงรักษา และปรับเทียบเครื่องตรวจสภาพรถให้ถูกต้องเที่ยงตรงและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ทั้งนี้ ผู้ตรวจสภาพรถจะต้องดำเนินการตรวจสภาพรถเมื่อมีเครื่องมืออุปกรณ์สมบูรณ์พร้อมปฏิบัติงานตรวจสภาพรถได้ครบถ้วนและต้องดำเนินการภายในพื้นที่ตรวจสภาพรถเท่านั้น

2.6 ผู้ตรวจสภาพรถต้องดำเนินการตรวจสภาพรถด้วยความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่เพียงพอ ทั้งนี้ ให้ทำการตรวจสภาพรถเฉพาะกับรถที่เห็นว่ามีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอเท่านั้น

2.7 ก่อนดำเนินการตรวจสภาพรถทุกวันที่สถานตรวจสภาพรถเปิดดำเนินการให้ดำเนินการดังนี้

- 1) ตรวจสอบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ต้องส่งสัญญาณภาพไปยังกรรมการขนส่งทางบกได้
- 2) ตรวจสอบความพร้อมใช้งานและปรับตั้งความเที่ยงตรงของเครื่องตรวจสภาพรถ
- 3) มีผู้ตรวจสภาพรถตามจำนวนที่กำหนด
- 4) กรณีที่กล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ไม่สามารถส่งสัญญาณภาพไปยังกรรมการขนส่งทางบกได้ หรือเครื่องตรวจสภาพรถชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ หรือมีจำนวนผู้ตรวจสภาพรถไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ต้องไม่ดำเนินการตรวจสภาพรถ

3

การตรวจสภาพรถ

1. การตรวจสอบความถูกต้องของรถเบื้องต้น

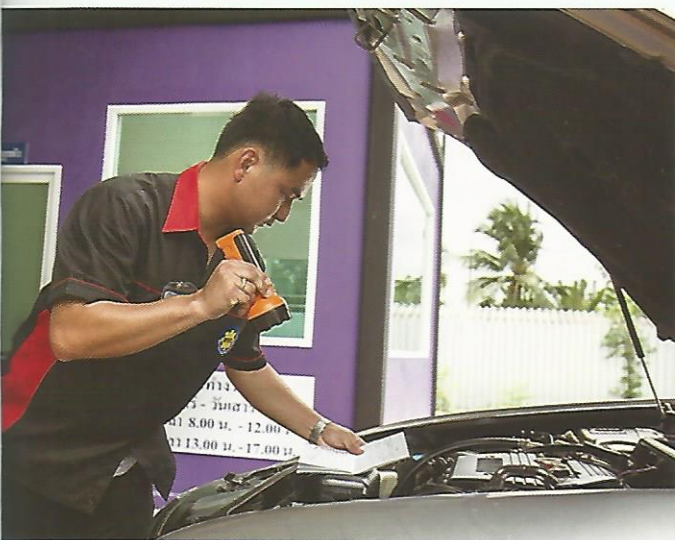
ให้ตรวจสอบความถูกต้องของรถเทียบกับสมุดคู่มือจดทะเบียนหรือสำเนาคู่มือจดทะเบียนกับรถที่มารับการตรวจสภาพ โดยตรวจสอบหมายเลขทะเบียนรถ ประเภทรถ ลักษณะรถ ชนิดรถ แบบรถ รุ่นรถ สีรถ หมายเลขตัวรถหรือหมายเลขโครงสร้างซีซี ชนิดเครื่องยนต์ เลขเครื่องยนต์ ชนิดเชื้อเพลิง

หากปรากฏข้อขัดข้องดังต่อไปนี้ให้สถานตรวจสภาพรถระงับการตรวจสภาพรถนั้นเสีย โดยแจ้งให้เจ้าของรถหรือผู้ที่นำรถมาเข้ารับการตรวจสภาพให้นำรถไปตรวจสภาพ ณ สำนักงานขนส่ง เพื่อขอชำระภาษีและดำเนินการทางทะเบียนต่อไป

- แผ่นป้ายทะเบียนรถสูญหาย ชำรุด หรือลบเลือนในสาระสำคัญ
- หมายเลขเครื่องยนต์ หมายเลขตัวรถ หรือหมายเลขโครงสร้างซีซี มีร่องรอยการแก้ไขชุดลบหรือลบเลือนจนไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้
- มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงสภาพเครื่องอุปกรณ์หรือส่วนควบของรถ ให้ผิดแผกแตกต่างในสาระสำคัญ สำหรับรถที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
- มีการเปลี่ยนแปลงสีของรถหรือเปลี่ยนแปลงตัวรถหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของรถให้ผิดไปจากรายการที่จดทะเบียนไว้ในใบคู่มือจดทะเบียนรถ สำหรับรถที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

(กรณีที่รถใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวหรือใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิง ให้ตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือรับรองการตรวจและทดสอบส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ด้วย)

ขั้นตอนและหลักเกณฑ์ ในการ

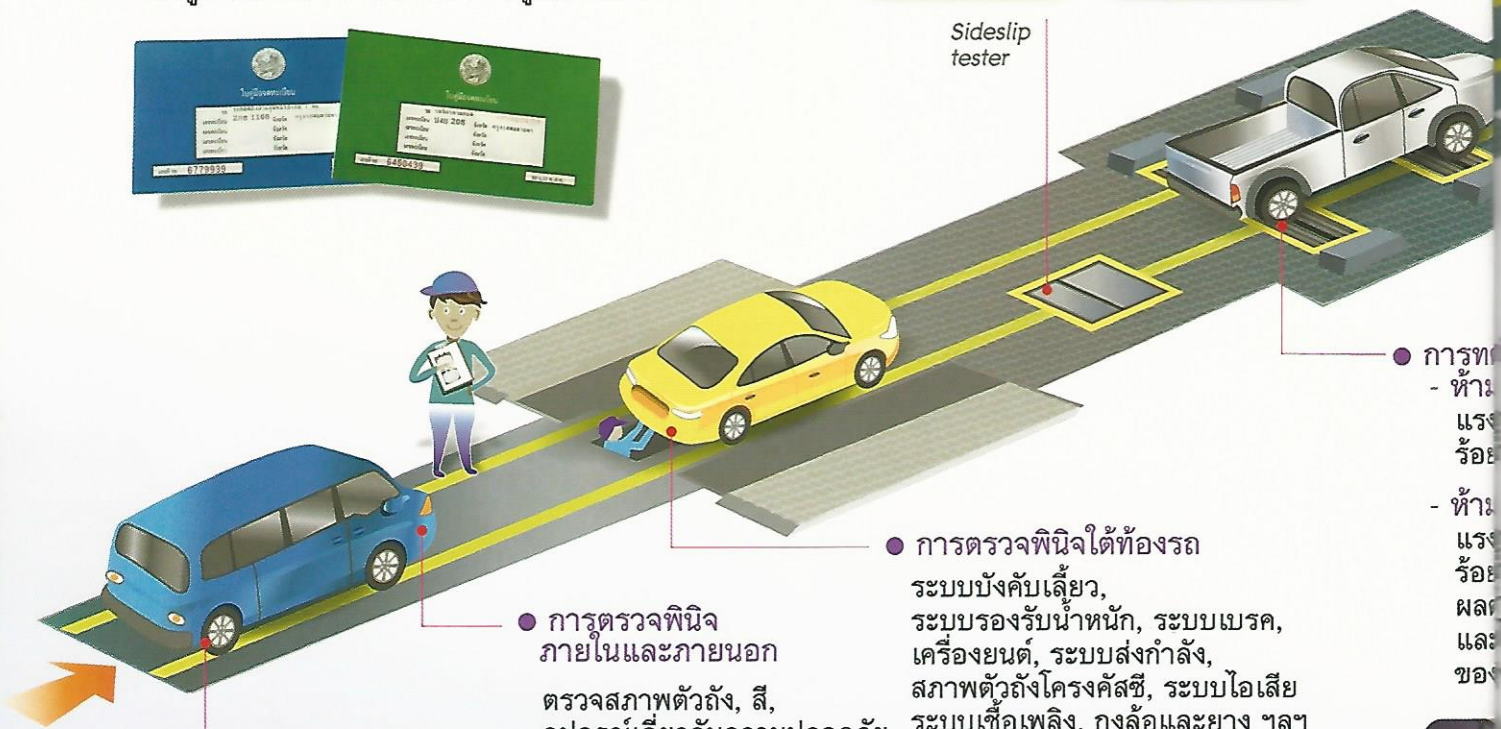
- เอกสารที่ใช้ประกอบการตรวจสอบ
ใบคู่มือจดทะเบียน หรือสำเนาใบคู่มือจดทะเบียน

- การทดสอบศูนย์ล้อหน้า
ค่าเบี่ยงเบนศูนย์ล้อหน้าไม่เกิน ± 5 เมตรต่อกิโลเมตร

Sideslip tester

- การตรวจสอบ
ความถูกต้องของรถ
แผ่นป้ายทะเบียนรถ, ประเภทรถ,
ลักษณะรถ, แบบรถ, สีรถ,
หมายเลขตัวรถ, ชนิดเครื่องยนต์,
เลขเครื่องยนต์ ชนิดเชื้อเพลิง

- การตรวจพินิจ
ภายในและภายนอก
ตรวจสอบสภาพตัวถัง, สี,
อุปกรณ์เกี่ยวกับความปลอดภัย,
ที่นั่ง, เข็มขัดนิรภัย, ระบบไฟ
ส่องสว่าง, ไฟสัญญาณ
อุปกรณ์ไฟฟ้า, พวงมาลัย,
ที่ปัดน้ำฝน, กงล้อและยาง ฯลฯ

- การตรวจพินิจใต้ท้องรถ
ระบบบังคับเลี้ยว,
ระบบรองรับน้ำหนัก, ระบบเบรก,
เครื่องยนต์, ระบบส่งกำลัง,
สภาพตัวถังโครงสร้าง, ระบบไอเสีย
ระบบเชื้อเพลิง, กงล้อและยาง ฯลฯ

● การท
- ห้า
แรง
ร้อย
- ห้า
แรง
ร้อย
ผล
และ
ของ

การตรวจสอบสภาพรถ

มาตร

● การทดสอบสภาพห้ามล้อ (เบรค)
- ห้าม
แรงรวมกันต้องไม่น้อยกว่า
ร้อยละหนึ่งกรล

- ห้าม
แรงรวมกันต้องไม่น้อยกว่า
ร้อยละหนึ่งกรล
ผลตามล้อเท้าด้านขวา
และไม่เกินร้อยละ 25
ของงสูงสุดเินเพลานัน

● การตรวจวัดโคมไฟหน้า

- ตรวจสอบทิศทางเบี่ยงเบนของลำแสง
- ตรวจวัดค่าความเข้มส่องสว่าง

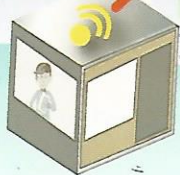

เกณฑ์การตรวจวัดโคมไฟหน้า

- โคมไฟแสงพุ่งต่ำ
มุมกตจากแนวราบระหว่างร้อยละ 0.5 (0.29 องศา)
ถึงร้อยละ 4.0 (2.29 องศา) ความเข้มส่องสว่าง
ดวงไฟแต่ละดวงไม่น้อยกว่า 6,400 แคนเดลลา (cd)
และทิศทางไม่เบี่ยงเบนไปด้านขวา

- โคมไฟแสงพุ่งไกล
● ความเข้มแสงส่องสว่างโคมไฟแต่ละดวง
ไม่น้อยกว่า 12,000 แคนเดลลา (cd) และ
ทุกดวงรวมกันต้องไม่เกินกว่า 430,000 แคนเดลลา (cd)
● ทิศทางไม่เบี่ยงเบนไปด้านขวาและไม่สูง
เกินกว่าเส้นแนวราบ

● รายงาน
ผลการตรวจสอบสภาพรถ
ผ่านระบบสารสนเทศ

● ศูนย์ควบคุมระบบตรวจสอบสภาพรถ (VICC)

● การตรวจวัดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) และ
ก๊าซไฮโดรคาร์บอน (HC)

รถยนต์

- รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน ลักษณะเก๋ง
 - จดทะเบียนก่อน 1 พ.ย. 2536
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 4.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 600 ส่วนในล้านส่วน
 - จดทะเบียน 1 พ.ย. 2536 - 31 ธ.ค. 2549
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 1.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 200 ส่วนในล้านส่วน
- รถยนต์อื่น นอกจากข้อ 1 ที่จดทะเบียนก่อน 1 ม.ค. 2550
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 4.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 600 ส่วนในล้านส่วน
- รถยนต์ที่จดทะเบียนตั้งแต่ 1 ม.ค. 2550
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 0.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 100 ส่วนในล้านส่วน

รถจักรยานยนต์

- จดทะเบียนก่อน 1 ก.ค. 2549
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 4.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 10,000 ส่วนในล้านส่วน
- จดทะเบียน 1 ก.ค. 2549 - 31 ธ.ค. 2552
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 3.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 2,000 ส่วนในล้านส่วน
- จดทะเบียนตั้งแต่ 1 ม.ค. 2553
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 2.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 1,000 ส่วนในล้านส่วน

● การตรวจวัดควันดำ

- ระบบกระดาดากรอง ไม่เกินร้อยละ 50
- ระบบวัดความทึบแสง ไม่เกินร้อยละ 45

เครื่องวัดระบบกระดาดากรอง

เครื่องวัดระบบวัดความทึบแสง

● การตรวจวัดระดับเสียง

รถยนต์ ไม่เกิน 100 เดซิเบล เอ
รถจักรยานยนต์ ไม่เกิน 95 เดซิเบล เอ

2. การตรวจพินิจภายนอก และอุปกรณ์ความปลอดภัย

โดยดำเนินการตรวจสภาพรถและวินิจฉัยผลการตรวจสภาพรถตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ท้ายประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสภาพรถ และข้อปฏิบัติของผู้ได้รับใบอนุญาต
จัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ พ.ศ. 2555

2.1 การตรวจพินิจรถยนต์

1) การตรวจพินิจภายในรถ

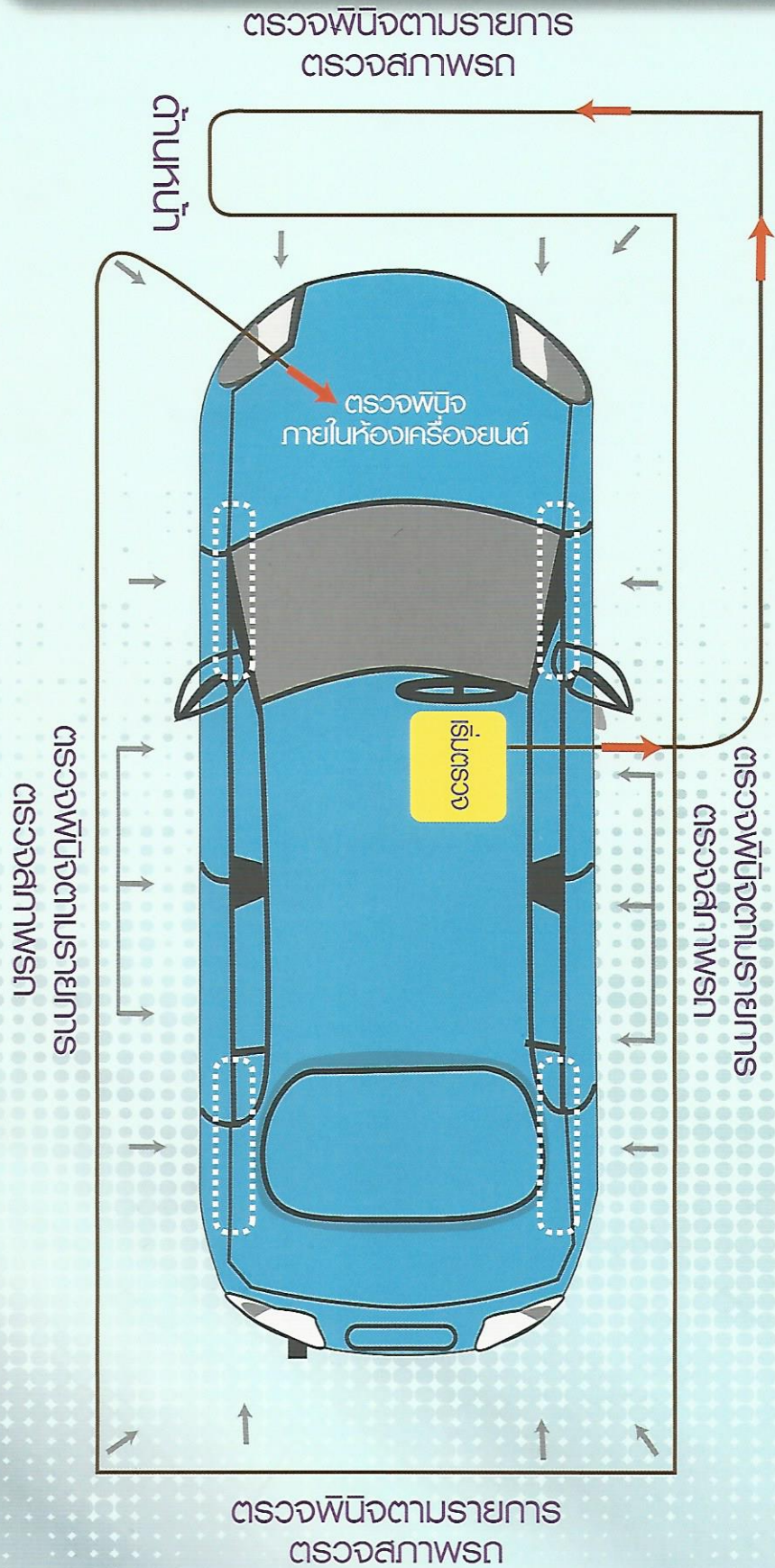
- ระบบบังคับเลี้ยว, พวงมาลัย
- มาตรวัด, ไฟสัญญาณ
- สวิตช์ควบคุมไฟสัญญาณ, แตรสัญญาณ
- อุปกรณ์ปิดและฉีดทำความสะอาดกระจกกันลมหน้า
- กระจกกันลมหน้า - หลัง
- กระจกเงาสำหรับมองหลัง
- ที่นั่งผู้ขับ, ที่นั่งผู้โดยสาร
- เข็มขัดนิรภัย

2) การตรวจพินิจภายนอกรถ

- โคมไฟพุ่งไกล, โคมไฟพุ่งต่ำ
- โคมไฟเลี้ยว
- โคมไฟหรี, ไฟอื่นๆ
- กันชน
- กงล้อ และยาง
- บังโคลน
- โครงสร้างและตัวถัง
- ลี
- ประตู
- กระจกด้านข้าง
- กระจกเงาสำหรับมองหลัง
- โคมไฟท้าย
- โคมไฟหยุด
- อุปกรณ์สะท้อนแสง
- โคมไฟถอยหลัง
- โคมไฟส่องป้ายทะเบียน
- โคมไฟแสดงความกว้าง, ความสูง, ไฟอื่นๆ
- กันชนท้าย

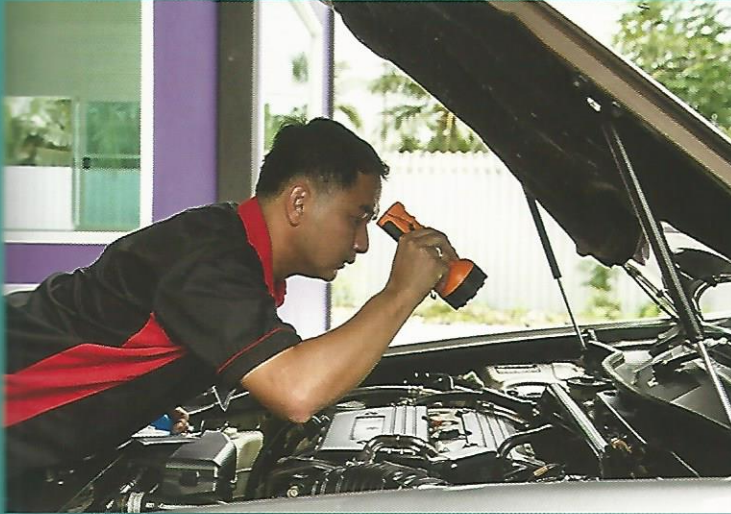

วงจรตรวจพินิจภายในและภายนอกรถ

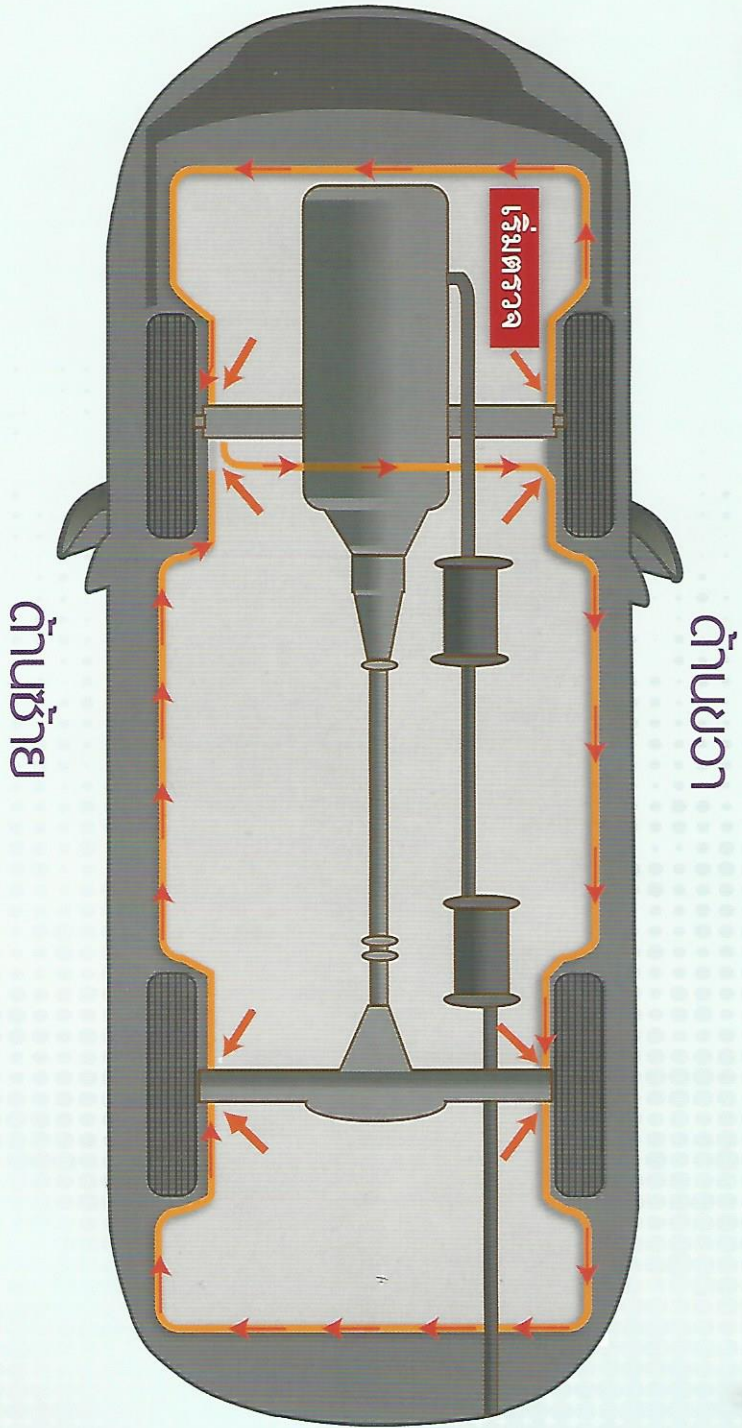
การตรวจพินิจภายนอก และอุปกรณ์ความปลอดภัย

วงจรตรวจพินิจใต้ท้องรถ

ด้านหน้า

3) การตรวจพินิจใต้ท้องรถ

- ระบบบังคับเลี้ยว, กลไกบังคับเลี้ยว
- ระบบรองรับน้ำหนัก, สปริง, แหนบ, โช้คอัพ (เครื่องผ่อนการสั่นสะเทือน)
- เฟลาล้อ, กงล้อและยาง
- อุปกรณ์ระบบห้ามล้อ
- โครงสร้างตัวถัง, โครงค้ำซี่
- ระบบส่งกำลัง, คลัทช์, เกียร์, เฟลากลาง, เฟืองท้าย
- ระบบไอเสีย, เครื่องระงับเสียง
- แทนเครื่อง, ยางแทนเครื่อง
- อุปกรณ์ขจัดมลพิษ Catalytic Converter
- ระบบเชื้อเพลิง, ท่อส่งเชื้อเพลิง, ท่อส่งก๊าซ

“การตรวจพินิจใต้ท้องรถ”

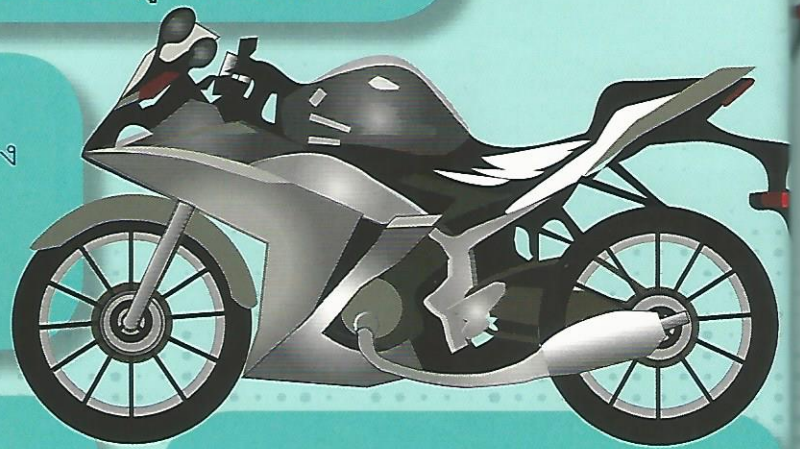
2.2 การตรวจพินิจรถจักรยานยนต์

ขั้นตอนการตรวจพินิจรถจักรยานยนต์

1. นั่งบนรถเพื่อตรวจสอบ

- การควบคุมรถ
- ถังเชื้อเพลิง
- สวิตช์ไฟต่างๆ, มาตรวัดความเร็ว
- แตรสัญญาณ
- ระบบรองรับน้ำหนัก
- ระบบบังคับเลี้ยว
- คันบังคับเลี้ยว (แฮนด์)
- แกนบังคับเลี้ยว (ลูกปืนคอบังคับเลี้ยว)

8. ตรวจสอบยล้อของแนวล้อหน้า
และล้อหลังโดยจูงรถในแนวตรง
เมื่อตรวจพินิจครบถ้วน
นำรถเข้าตรวจวัด
เครื่องมือตรวจสอบสภาพรถ

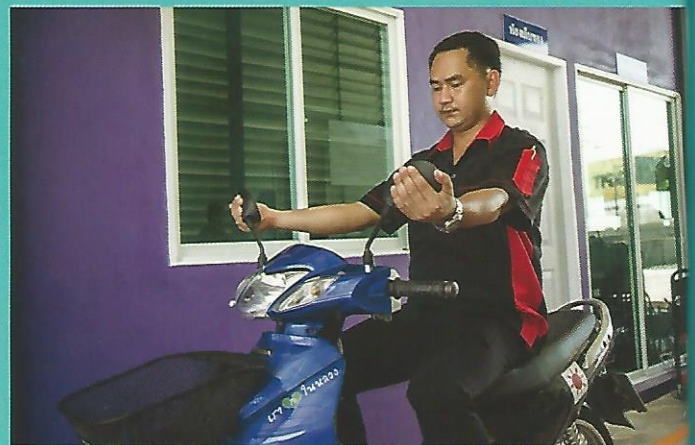

7. ตรวจสอบด้านซ้ายรถ

- โครงสร้างและตัวถังรถ
- ท่อไอเสีย
- ที่พิกเท้า
- บังโคลน, ฝาครอบโคลน
- ระบบส่งกำลัง, โซ่
- ขาตั้ง

6. ตรวจสอบด้านท้ายรถ

- โคมไฟท้าย
- โคมไฟหยุด
- โคมไฟส่องป้ายทะเบียน
- แผ่นสะท้อนแสง

2. ตรวจสอบด้านหน้ารถ

- โคมไฟหน้า
- คันบังคับห้ามล้อ (คันเบรกมือ)
- แม่ปั้มเบรกหน้า (กรณีเป็นเบรคน้ำมัน)

3. ตั้งขาตั้งคู่ ยกล้อหน้าให้ลอยขึ้นเพื่อตรวจ

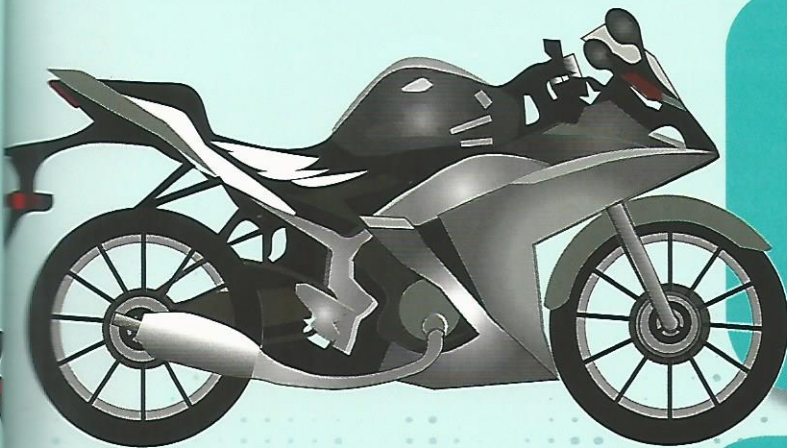
- การบังคับเลี้ยว
- ระบบรองรับน้ำหนักหน้า
- สภาพยางหน้า
- เบรกที่ล้อหน้า
- เฟลาล้อ, กงล้อ

4. ตรวจสอบด้านขวาตัวรถ

- โครงสร้างและตัวถังรถ
- เบาะนั่ง
- ระบบรองรับน้ำหนักหลัง
- ห้ามล้อหลัง, คันห้ามล้อ,
แม่ปั้มเบรกหลัง, สายเบรก
- ที่พักเท้า
- ท่อไอเสีย

5. ยกล้อหลังขึ้นเพื่อตรวจ

- เฟลาล้อ, กงล้อหลัง
- อุปกรณ์, ห้ามล้อหลัง
- ยางหลัง
- ระบบรองรับน้ำหนักหลัง

3. การทดสอบศูนย์ล้อหน้า

วิธีการทดสอบศูนย์ล้อหน้า

วิธีการตรวจวัดศูนย์ล้อหน้า

1

ขับรถวิ่งในแนวตรง ผ่านเครื่องทดสอบ

ด้วยความเร็ว ประมาณ 3 - 5 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ค่าเบี่ยงเบนของศูนย์ล้อหน้าไม่เกิน
±5
เมตรต่อกิโลเมตร

2

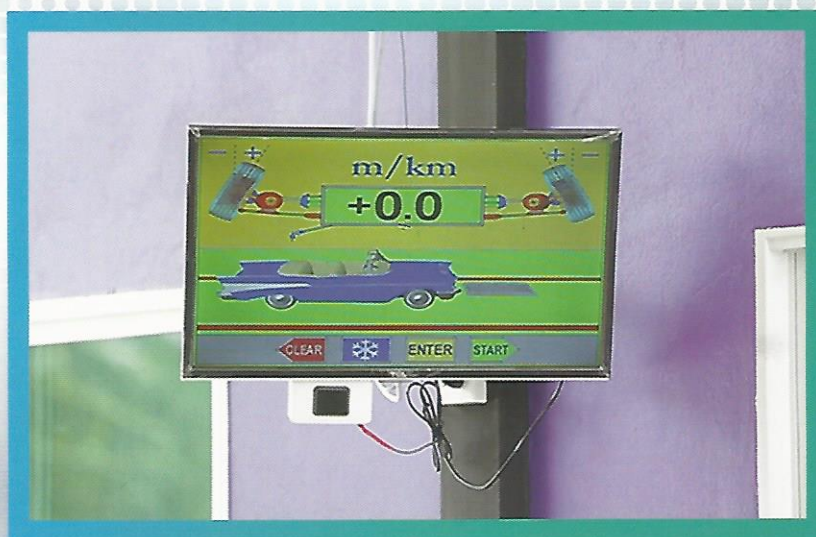
ขณะล้อหน้าผ่านเครื่องทดสอบ

ประกอบพวงมาลัยหรือปล่อยมือจากพวงมาลัย

เครื่องทดสอบศูนย์ล้อต้องมียุคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) ผิวหน้าแผ่นทดสอบมียุคุณสมบัติป้องกันการสั่นไหวในขณะที่ทำการทดสอบ
- 2) ต้องแสดงค่าการสั่นไหวของล้อได้ตั้งแต่ 0 ถึง ± 10 เมตรต่อกิโลเมตร หรือมากกว่า
- 3) มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 3 ของค่าที่วัดได้

4. การทดสอบห้ามล้อ (เบรก)

วิธีการทดสอบห้ามล้อ (เบรก)

ประสิทธิภาพห้ามล้อ

ห้ามล้อมือ

แรงห้ามล้อทุกล้อ รวมกันต้อง
ไม่น้อยกว่าร้อยละ

20%

ของน้ำหนักบรรทุก

ห้ามล้อเท้า

แรงห้ามล้อทุกล้อ รวมกันต้อง
ไม่น้อยกว่าร้อยละ

50%

ของน้ำหนักบรรทุก

ผลต่างของแรงห้ามล้อ

ผลต่างของ แรงห้ามล้อเท้า
ด้านขวาและด้านซ้าย
ต้องไม่เกินร้อยละ

25%

ของแรงห้ามล้อสูงสุดในเพลานั้น

4.1 วิธีการทดสอบห้ามล้อ

- 1) นำรถเข้าเครื่องทดสอบ
- 2) ดำเนินการทดสอบตามคู่มือการทดสอบของบริษัทผู้ผลิตเครื่องมือ
- 3) ค่อยๆ เหยียบคันห้ามล้อจนแรงเหยียบสูงสุด (ไม่เหยียบห้ามล้ออย่างรวดเร็ว)

เครื่องทดสอบห้ามล้อต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

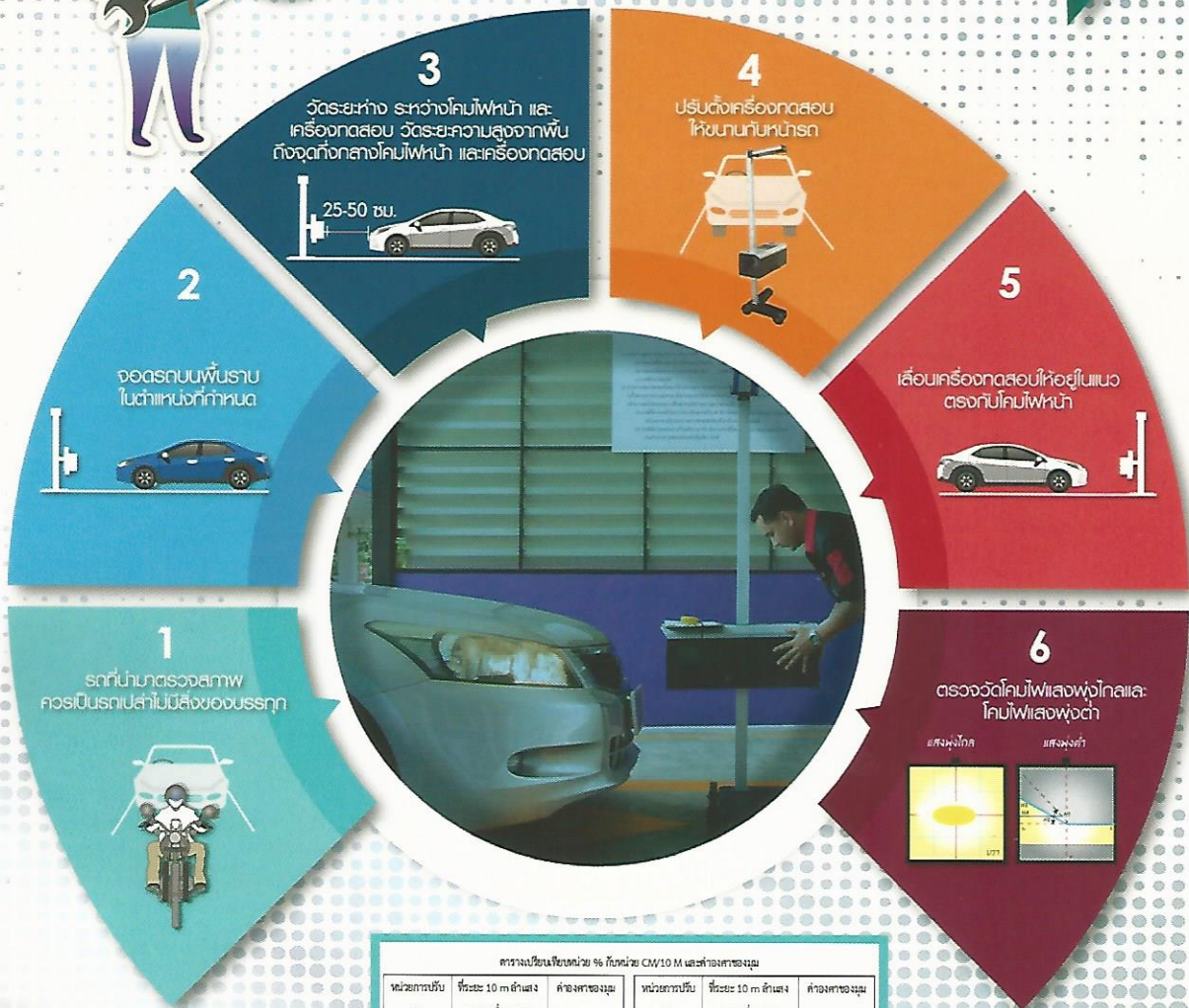
- 1) ลูกกลิ้งมีผิวป้องกันการลื่น
- 2) สามารถปรับความเที่ยงตรงได้
- 3) มีความเที่ยงตรง โดยมีค่าคลาดเคลื่อนไม่เกิน 100 นิวตัน ในการแสดงค่าการทดสอบของแรงห้ามล้อ ในช่วง 0 นิวตัน ถึง 5,000 นิวตัน และมีค่าคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 2 ของค่าที่วัดได้ของแรงห้ามล้อที่มากกว่า 5,000 นิวตัน
- 4) มีความเที่ยงตรงของการชั่งน้ำหนัก โดยมีค่าคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 30 กิโลกรัม ในช่วงน้ำหนัก 0 กิโลกรัม ถึง 1,000 กิโลกรัม และมีค่าคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 3 ของน้ำหนักที่ชั่งได้ที่การชั่งน้ำหนักมากกว่า 1,000 กิโลกรัม

5. การตรวจวัดคอมพิวเตอร์หน้า

วิธีการตรวจวัดคอมพิวเตอร์หน้า

ตารางเปรียบเทียบหน่วย % กับหน่วย CM/10 M แต่ละองศาของมุม

หน่วยการนับ %	ที่ระยะ 10 m สี่แสง จนวนที่ลดลงจากแนวระดับ (cm)	ค่าองศาของมุม	หน่วยการนับ %	ที่ระยะ 10 m สี่แสง จนวนที่ลดลงจากแนวระดับ (cm)	ค่าองศาของมุม
0.0%	0.0	0.000	2.1%	21.0	1.203
0.1%	1.0	0.057	2.2%	22.0	1.260
0.2%	2.0	0.115	2.3%	23.0	1.318
0.3%	3.0	0.172	2.4%	24.0	1.375
0.4%	4.0	0.229	2.5%	25.0	1.432
0.5%	5.0	0.286	2.6%	26.0	1.489
0.6%	6.0	0.344	2.7%	27.0	1.547
0.7%	7.0	0.401	2.8%	28.0	1.604
0.8%	8.0	0.458	2.9%	29.0	1.661
0.9%	9.0	0.516	3.0%	30.0	1.718
1.0%	10.0	0.573	3.1%	31.0	1.776
1.1%	11.0	0.630	3.2%	32.0	1.833
1.2%	12.0	0.688	3.3%	33.0	1.890
1.3%	13.0	0.745	3.4%	34.0	1.947
1.4%	14.0	0.802	3.5%	35.0	2.005
1.5%	15.0	0.859	3.6%	36.0	2.062
1.6%	16.0	0.917	3.7%	37.0	2.119
1.7%	17.0	0.974	3.8%	38.0	2.176
1.8%	18.0	1.031	3.9%	39.0	2.233
1.9%	19.0	1.088	4.0%	40.0	2.291
2.0%	20.0	1.146			

6.

การตรวจวัดค่าก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ (CO) และก๊าซไฮโดรคาร์บอน (HC)

วิธีการตรวจวัดค่าก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ (CO) และก๊าซไฮโดรคาร์บอน (HC)

1

ทำความสะอาด
เครื่องวัด
และทำการปรับ
เครื่องวัด
ให้พร้อมใช้งาน

2

จอดรถอยู่กับที่
ในตำแหน่งเกียร์ว่าง
เดินเครื่องยนต์ให้อยู่
ในอุณหภูมิใช้งานและ
ปิดเครื่องปรับอากาศ

3

ขณะเครื่องยนต์เดินเบา
สอดหัววัดเข้าไปในท่อไอเสีย
ให้ลึกที่สุด

วิธีการตรวจวัด

4

อ่านค่าก๊าซ
CO และ HC
เมื่อเครื่องวัด
แสดงผลคงที่

5

ทำการวัด 2 ครั้ง
แล้วนำค่าที่วัดได้
2 ครั้ง นั้นมาหาค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์

เกณฑ์วัดค่าก๊าซ CO / HC

รถยนต์

1. รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน ลักษณะเก๋ง
 - 1.1 จดทะเบียนก่อน 1 พ.ย. 2536
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 4.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 600 ส่วนในล้านส่วน
 - 1.2 จดทะเบียน 1 พ.ย. 2536 – 31 ธ.ค. 2549
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 1.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 200 ส่วนในล้านส่วน
2. รถยนต์อื่น นอกจากข้อ 1 ที่จดทะเบียนก่อน 1 ม.ค. 2550
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 4.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 600 ส่วนในล้านส่วน
3. รถยนต์ที่จดทะเบียนตั้งแต่ 1 ม.ค. 2550
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 0.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 100 ส่วนในล้านส่วน

รถจักรยานยนต์

1. จดทะเบียนก่อน 1 ก.ค. 2549
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 4.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 10,000 ส่วนในล้านส่วน
2. จดทะเบียน 1 ก.ค. 2549 – 31 ธ.ค. 2552
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 3.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 2,000 ส่วนในล้านส่วน
3. จดทะเบียนตั้งแต่ 1 ม.ค. 2553
ค่าก๊าซ CO ไม่เกินร้อยละ 2.5
ค่าก๊าซ HC ไม่เกิน 1,000 ส่วนในล้านส่วน

เครื่องวิเคราะห์ก๊าซต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) วัดปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.5 โดยปริมาตร แสดงผลได้ตั้งแต่ร้อยละ 0 ถึงร้อยละ 10 โดยปริมาตร หรือมากกว่า
- 2) วัดปริมาณค่าก๊าซไฮโดรคาร์บอนได้ไม่น้อยกว่า 10,000 ส่วนในล้านส่วน (ppm) แสดงผลได้ตั้งแต่ 0 ถึง 10,000 ส่วนในล้านส่วน (ppm) หรือมากกว่า

7. การตรวจวัดค่าควันดำ

วิธีการตรวจวัดค่าควันดำ

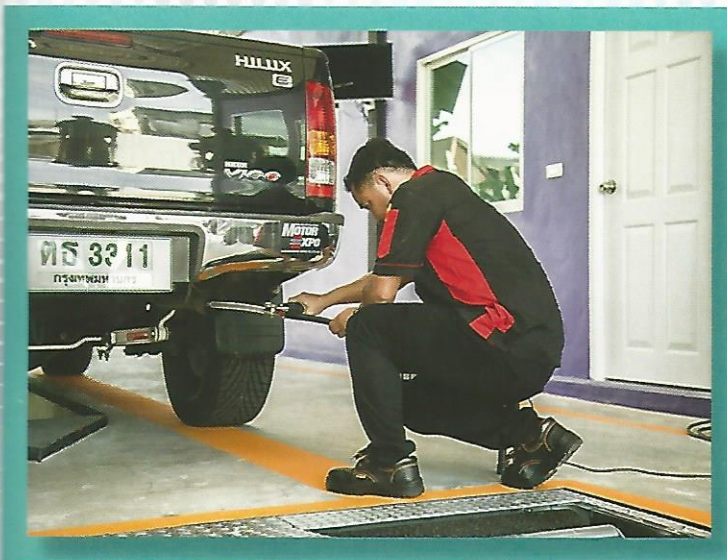
1. ทำความสะอาดเครื่องวัด และทำการปรับเครื่องวัด ให้พร้อมใช้งาน
2. จอดรถ ในตำแหน่งเกียร์ว่าง ปิดเครื่องปรับอากาศ และระบบเบรกไอเสีย (ถ้ามี)
3. เดินเครื่องยนต์ ให้อยู่ในอุณหภูมิใช้งาน
4. กดสองเหยียบ คั้นเร่งอย่างช้าๆ จนสุดคั้นเร่ง ถ้าพบอาการผิดปกติ ให้หยุดการตรวจวัด
5. สอดหัววัดเข้าในท่อไอเสีย
6. เร่งเครื่องยนต์ อย่างเร็วจนสุด คั้นเร่งและ เก็บค่าควันดำ
7. ทำการวัด 2 ครั้ง ใช้ค่าที่วัดได้ สูงสุด
8. กรณีค่าควันดำที่วัด 2 ครั้งแตกต่างกัน เกินร้อยละ 5 ให้ทำการวัดใหม่

“ความเร็วรอบสูงสุด” หมายความว่า ความเร็วของเครื่องยนต์ ขณะเร่งเครื่องยนต์สูงสุด โดยไม่มีภาระและระบบถ่ายกำลังของเครื่องยนต์ ไปยังล้อรถยนต์ อยู่ในสภาพไม่ทำงาน (เกียร์ว่าง)

เครื่องมือวัดระบบ “กระดาษกรอง” (Filter)

ค่าควันท่าไม่เกิน
50%

“เครื่องมือวัดระบบวัดความทึบแสง” (Opacity)

ค่าวันต่ำไม่เกิน
45%

8. การตรวจวัดระดับเสียงจากท่อไอเสีย

วิธีการตรวจวัดระดับเสียงจากท่อไอเสีย

1. ปรับเครื่องวัดให้ถูกต้อง
 - 1) ปรับวงจรถ่วงน้ำหนักไปที่ A
 - 2) ปรับลักษณะความไวตอบรับเสียงไปที่ Fast
 - 3) เลือกช่วงการวัดให้ครอบคลุมระดับเสียงที่จะทำการวัด ประมาณ 40 - 130 เดซิเบล เอ

รถยนต์

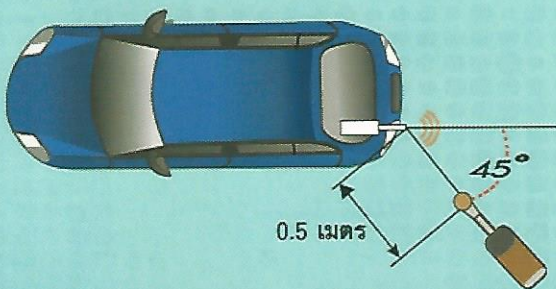
1. ถ้าเป็นเครื่องยนต์ดีเซล ให้เร่งเครื่องยนต์จนสุดคันเร่ง
2. ถ้าเป็นเครื่องยนต์แก๊สโซลีน(เบนซิน) ให้เร่งเครื่องยนต์จนมีความเร็วรอบสามในสี่ของรอบที่ให้กำลังมาสูงสุดจนกระทั่งเครื่องยนต์ทำงานด้วยความเร็วรอบคงที่

ค่าระดับเสียงสูงสุดไม่เกิน 100 เดซิเบล เอ

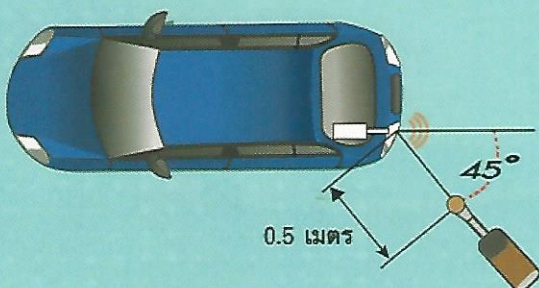

มากกว่าหรือเท่ากับ
0.2 เมตร

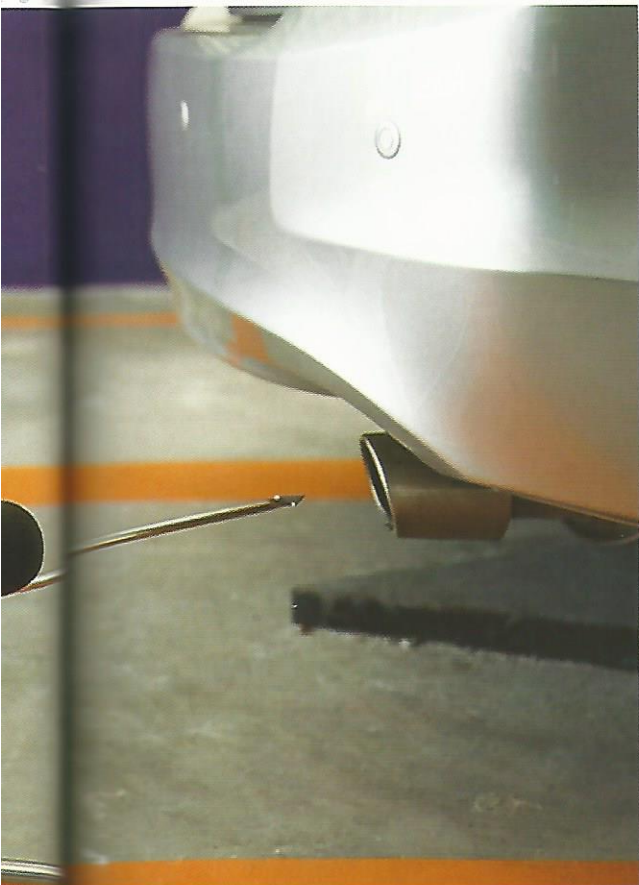
● กรณี ท่อไอเสียมีท่อเดียวและยื่นพ้นริมของตัวถังรถ

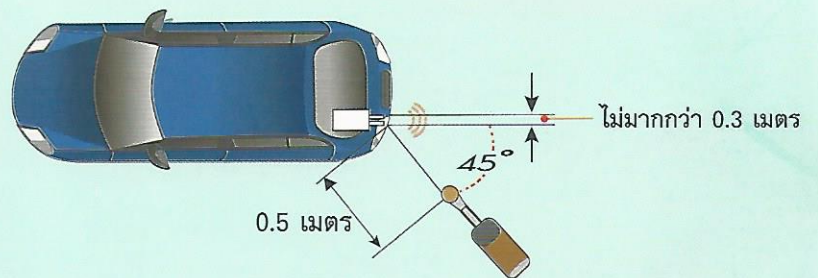
● กรณี ท่อไอเสียมีท่อเดียวและยื่นไม่พ้นริมของตัวถังรถ

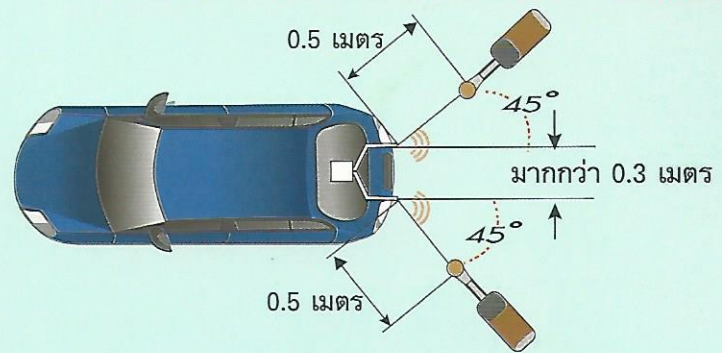
- 2 เดินเครื่องยนต์ให้อยู่ในอุณหภูมิใช้งานปกติ และปิดเครื่องปรับอากาศ
- 3 วางไมโครโฟนสูงเท่าความสูงของปลายท่อไอเสีย แต่ต้องสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 0.2 เมตร ห่างจากปลายท่อไอเสีย 0.5 เมตร แกนไมโครโฟนขนานกับพื้น และทำมุม 45 องศา กับปลายท่อไอเสีย
- 4 ทำการวัด 2 ครั้ง ใช้ค่าที่วัดได้สูงสุดเป็นเกณฑ์ตัดสิน และค่าแตกต่างกันไม่เกิน 2 เดซิเบล เอ
- 5 กรณีค่าระดับเสียงจากการตรวจวัดทั้ง 2 ครั้ง แตกต่างกันเกิน 2 เดซิเบล เอ ให้ทำการวัดใหม่

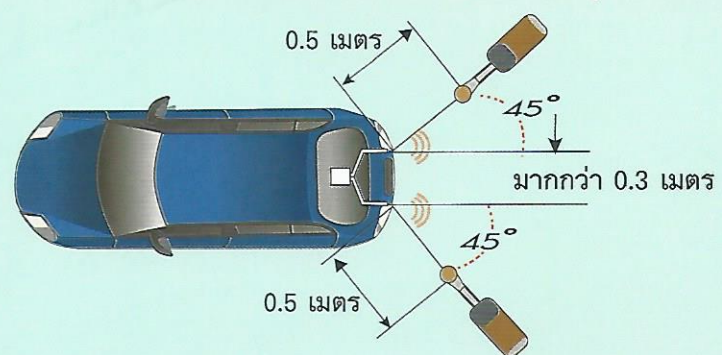
● กรณี ท่อไอเสียมี 2 ท่อ หรือมากกว่าต่อจากหม้อพักใบเดียวกัน

● กรณี ท่อไอเสียมี 2 ท่อ หรือมากกว่าต่อจากหม้อพักใบเดียวกันหรือท่อไอเสียต่อจากหม้อคนละใบ และปลายท่อยื่นพื้นริมนอกสุดของตัวถังรถ

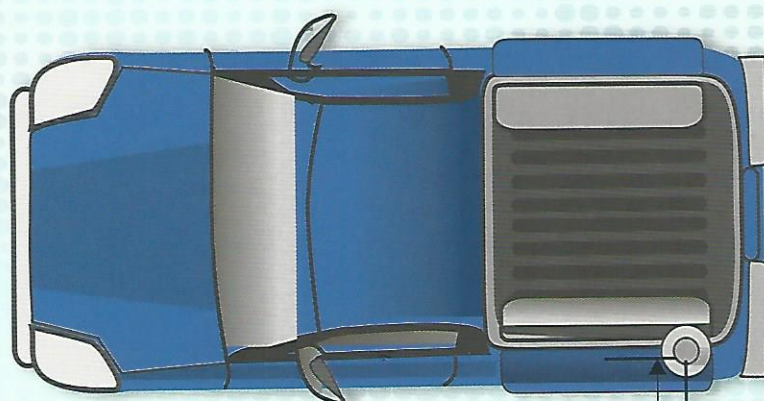
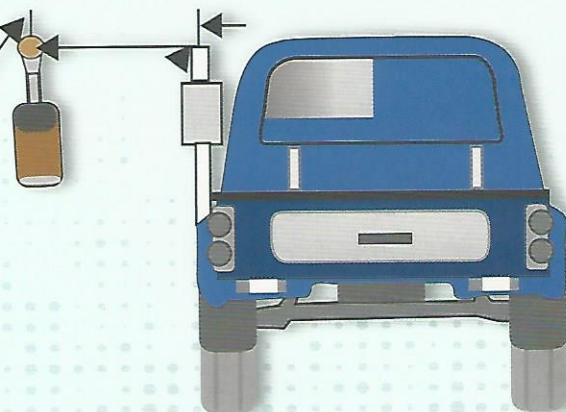
● กรณี ท่อไอเสียมี 2 ท่อ หรือมากกว่าต่อจากหม้อพักใบเดียวกันหรือท่อไอเสียต่อจากหม้อคนละใบ และยื่นไม่พื้นริมนอกสุดของตัวถังรถ

การติดตั้งเครื่องวัดระดับเสียง

- กรณีท่อไอเสียอยู่ในแนวตั้งปลายท่อไอเสียยื่นพ้นริมนอกสุดของตัวถังรถยนต์

- อยู่ระดับเดียวกับปลายท่อไอเสียในแนวตั้ง
ซึ่งขึ้นข้างบนห่าง 0.5 เมตร จากปลายท่อไอเสีย

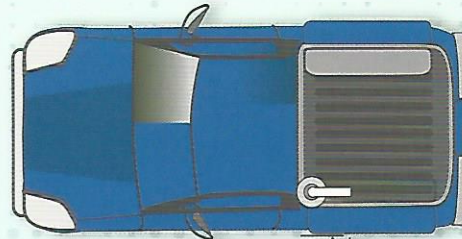
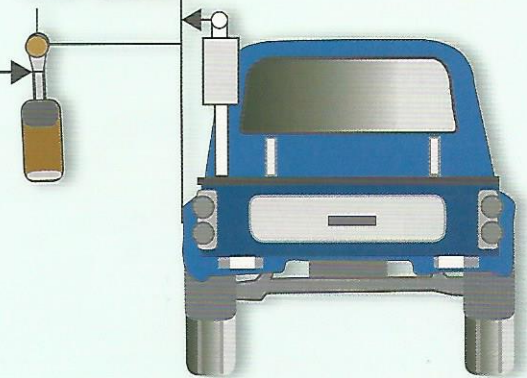

ระยะห่าง
0.5 เมตร

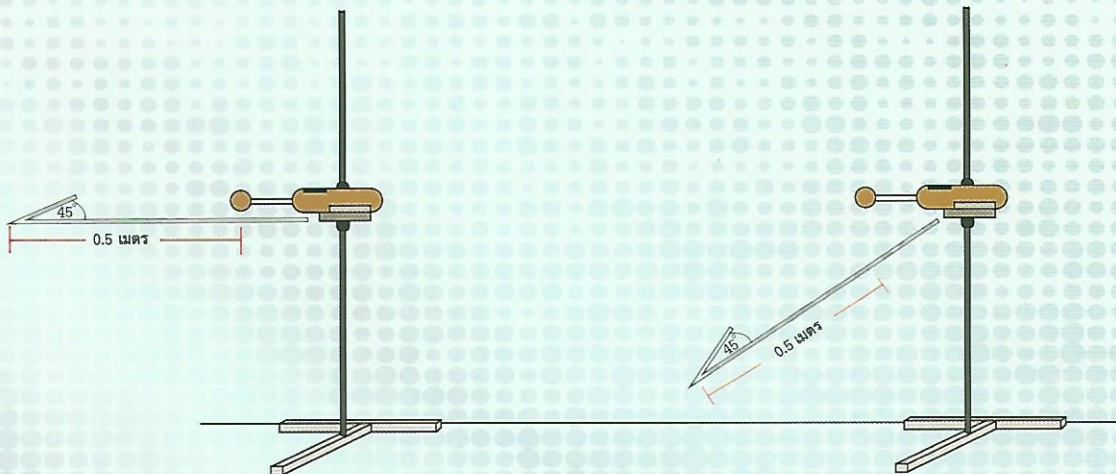
- กรณีท่อไอเสียอยู่ในแนวตั้งปลายท่อไอเสียยื่นไม่พ้นริมนอกสุดของตัวถังรถยนต์

- อยู่ระดับเดียวกับปลายท่อไอเสียในแนวตั้ง
ซึ่งยื่นข้างบนห่างจากริมนอกสุดของรถยนต์
ด้านเดียวกับท่อไอเสีย 0.5 เมตร

ระยะห่าง
0.5 เมตร

ระยะห่าง
0.5 เมตร

ข้อเสนอแนะ : ขาตั้งควรมีขนาดเล็ก และเป็นขาเดี่ยว มีความมั่นคง และไม่รบกวนต่อสนามเสียง
ในขณะที่ทำการวัด เมื่อกำหนดระยะและมุมในการตั้งเครื่องวัดระดับเสียง
ให้ลดระดับของอุปกรณ์วัดระยะและมุม หรือนำออก เพื่อไม่รบกวนต่อสนามเสียง
ในขณะที่ทำการวัด

4

การวินิจฉัยผลการตรวจสภาพรถ และการรายงานผลการตรวจสภาพรถ

เป็นไปตามประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสภาพรถ และข้อปฏิบัติของผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ พ.ศ. 2555 และประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสภาพรถ และข้อปฏิบัติของผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1 ผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถ ต้องดำเนินการตรวจสภาพรถให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสภาพรถที่กำหนดท้ายประกาศดังกล่าว และต้องทำการบันทึกข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวรถ และผลการตรวจสภาพรถในระบบสารสนเทศกรมการขนส่งทางบก

4.2 เมื่อตรวจสภาพรถแต่ละคันเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถวินิจฉัยผลการตรวจสภาพรถ โดยต้องบันทึกการวินิจฉัยผลการตรวจสภาพรถและบันทึกข้อบกพร่องกรณีที่ไม่ผ่านการตรวจสภาพ (ถ้ามี)ลงในระบบสารสนเทศกรมการขนส่งทางบกทันที

4.3 รถที่ผ่านการตรวจสภาพรถให้ผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถ จัดพิมพ์รายงานผลการตรวจสภาพรถจากระบบสารสนเทศกรมการขนส่งทางบก โดยให้สถานตรวจสภาพรถ จัดเก็บเอกสารส่วนที่ 1 และมอบเอกสารส่วนที่ 2 ให้เจ้าของรถหรือผู้ที่นำรถเข้ารับการตรวจสภาพเก็บไว้เป็นหลักฐาน โดยให้รายงานผลการตรวจสภาพรถถือเป็นใบรับรองการตรวจสภาพรถและให้มีอายุ 3 เดือน นับแต่วันที่ผ่านการตรวจสภาพรถ

สำหรับกรณีไม่ผ่านการตรวจสภาพรถ ให้ผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถแจ้งผลการตรวจสภาพรถและข้อบกพร่องของรถคันนั้นให้แก่เจ้าของรถหรือผู้ที่นำรถเข้ารับการตรวจสภาพทราบและให้จัดพิมพ์รายงานผลการตรวจสภาพรถจากระบบสารสนเทศกรมการขนส่งทางบก โดยให้สถานตรวจสภาพรถจัดเก็บเอกสารส่วนที่ 1 และมอบเอกสารส่วนที่ 2 ให้เจ้าของรถหรือผู้ที่นำรถเข้ารับการตรวจสภาพสำหรับใช้เป็นหลักฐานในการนำรถมารับการตรวจสภาพรถใหม่ ภายหลังจากที่ได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นแล้ว

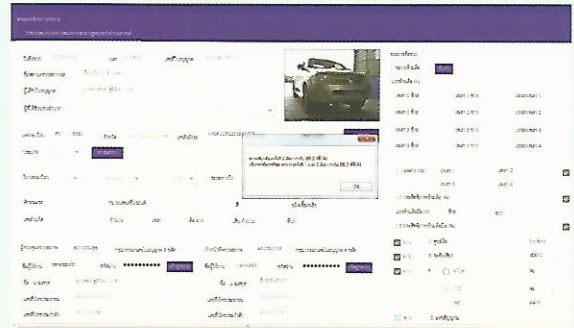
4.4 รถที่ไม่ผ่านการตรวจสภาพรถ เมื่อทำการแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว และมาขอรับการตรวจสภาพรถใหม่ ให้ดำเนินการ ดังนี้

1) กรณีนำรถมาเข้ารับการตรวจสภาพรถใหม่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ไม่ผ่านการตรวจสภาพครั้งแรก ให้ตรวจสภาพเฉพาะรายการข้อบกพร่องที่ไม่ผ่านการตรวจสภาพ เว้นแต่ในกรณีที่เห็นว่ารถนั้นมีข้อบกพร่องอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแข็งแรงและความปลอดภัยในการใช้งาน แม้ในรายการนั้นจะได้ผ่านการตรวจสภาพไปแล้ว ก็ให้ตรวจสภาพรายการนั้นใหม่ด้วย

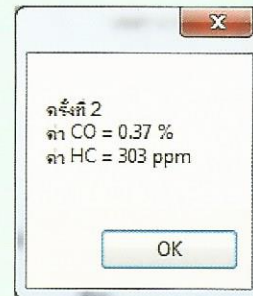
2) กรณีนำรถมาเข้ารับการตรวจสภาพรถใหม่เกิน 15 วัน นับแต่วันที่ไม่ผ่านการตรวจสภาพรถครั้งแรก ให้ตรวจสภาพใหม่ทุกรายการ

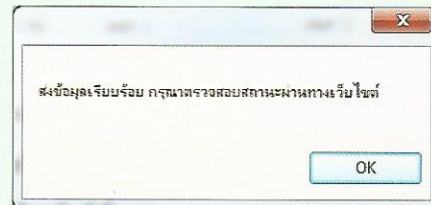
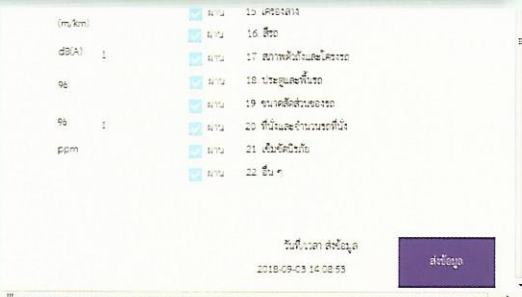
1 กดรับค่าการตรวจสภาพรถ

2 ผ่านการตรวจ

3 ส่งผลการตรวจเข้าระบบสารสนเทศ

4 ออกใบ รายงานผลการตรวจสภาพรถ

ส่วนที่ 1

รายงานผลการตรวจสภาพรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
เลขที่ใบแจ้ง: 34270002
วันที่ออกใบแจ้งผลการตรวจ: 2018-09-04 13:08:24
ได้ตรวจสภาพจากสถานตรวจสภาพรถ เมืองเมืองนนท์ ออก 3
เลขที่ใบอนุญาตจัดตั้ง: นบ 004/2561
หมายเลขทะเบียน: สม 4277
จังหวัด: กรุงเทพมหานคร
ประเภท: รถ 1
รูปผลการตรวจสภาพรถ: ผ่าน

วันที่พิมพ์: 2018-09-04

สำนักงานตรวจสภาพรถ

ส่วนที่ 2

สำนักงานตรวจสภาพรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
เลขที่ใบแจ้ง: 34270002
เลขที่ใบ: 56777047
วันที่ออกใบแจ้งผลการตรวจ: 2018-09-04 13:08:24
ได้ตรวจสภาพจากสถานตรวจสภาพรถ เมืองเมืองนนท์ ออก 3
เลขที่ใบอนุญาตจัดตั้ง: นบ 004/2561
หมายเลขทะเบียน: สม 4277
จังหวัด: กรุงเทพมหานคร
ประเภท: รถ 1
รูปผลการตรวจสภาพรถ: ผ่าน

ผลการรับรองที่ใช้จนถึงวันที่: 2018-12-03

หมายเหตุ: สามารถตรวจสอบข้อมูลทางออนไลน์ได้จาก <https://check.inspection.in.th>
โดยใช้เลขที่ใบแจ้งผลการตรวจ หรือเลขที่ใบแจ้งผลการตรวจที่ติดด้านหลังใบแจ้ง
หากมีข้อสงสัยหรือสอบถามได้ที่ 0 2271 8613-4

วันที่พิมพ์: 2018-09-04

2. การระงับการดำเนินการ

- 1) เครื่องตรวจสภาพรถและอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจสภาพรถ ไม่สามารถเปรียบเทียบความเที่ยงตรงหรือชำรุดใช้งานไม่ได้
- 2) ไม่ควบคุม กำกับ ดูแลผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถให้ดำเนินการตรวจสภาพรถและวินิจฉัยผลการตรวจสภาพรถ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
- 3) ไม่จัดทำการรับรองการตรวจสภาพรถ บันทึกการตรวจสภาพรถ รายงานการตรวจสภาพรถและเครื่องหมายหรือเอกสารอื่นใดตามที่กำหนด
- 4) ไม่จัดให้มีเครื่องตรวจสภาพรถหรืออุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจสภาพรถหรือเครื่องมืออื่นใดเพิ่มเติมตามที่กำหนด
- 5) เปลี่ยนแปลงอาคารสถานที่ ลานจอดรถ พื้นที่สำหรับรถรอเข้าตรวจสภาพ ทางเข้าและทางออก โดยไม่ได้รับอนุญาต
- 6) เปลี่ยนหรือใช้เครื่องตรวจสภาพรถเป็นชนิดและแบบหรือรุ่นที่ไม่เป็นไปตามที่ กรมการขนส่งทางบก กำหนด หรือให้ความเห็นชอบ
- 7) ไม่จัดเก็บค่าบริการตรวจสภาพรถตามอัตราที่กำหนด
- 8) อนุญาตให้บุคคลอื่นนอกจากผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถ เข้าควบคุมการตรวจสภาพรถหรือทำหน้าที่ตรวจสภาพรถ
- 9) ไม่จัดให้มีผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถตามจำนวนที่กำหนด
- 10) ไม่จัดให้มีผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถที่มีคุณสมบัติและผ่านการอบรมและทดสอบตามที่กำหนด
- 11) ไม่จัดให้มีผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถประจำสถานตรวจสภาพรถ ตลอดเวลาทำการ
- 12) ไม่ทำการตรวจสภาพรถภายในพื้นที่ตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาต
 - ถูกระงับครั้งแรก จะถูกระงับการดำเนินการ 7 วัน ทำการ
 - ถูกระงับครั้งที่ 2 จะถูกระงับการดำเนินการ 15 วัน ทำการ
 - ถูกระงับครั้งที่ 3 จะถูกระงับการดำเนินการ 30 วัน ทำการ
 - ถูกระงับครั้งที่ 4 จะถูกเพิกถอนใบอนุญาตฯ
 - ผู้ที่มีอำนาจในการระงับการดำเนินการ ได้แก่ ผู้ตรวจการหรือพนักงานตรวจสภาพรถ

3. การยกเลิกหรือเพิกถอนใบอนุญาตฯ

ทุจริตหรือจงใจออกใบรับรองตรวจสภาพรถ โดยไม่ตรงตามความเป็นจริง หรือออกใบรับรองการตรวจสภาพรถ โดยไม่มีการตรวจสภาพรถ

คู่มือ
สถานตรวจสภาพรถ

การสิ้นสุดใบอนุญาต

1. ผู้ได้รับใบอนุญาตถึงแก่ความตาย
2. ผู้ได้รับใบอนุญาตถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
3. ผู้ได้รับใบอนุญาตที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญเลิกสัญญาหรือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วน
4. ผู้ได้รับใบอนุญาตที่เป็นนิติบุคคลสิ้นสภาพการเป็นนิติบุคคล
5. ผู้ได้รับใบอนุญาตแจ้งขอเลิกประกอบกิจการสถานตรวจสภาพรถและได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนกลางให้เลิกประกอบกิจการ
6. เมื่อนายทะเบียนกลางสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ

1. ยื่นคำขอต่ออายุก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน
2. ไม่มีประวัติการกระทำความผิดจนถูกระงับการดำเนินการชั่วคราวเกินกว่า 3 ครั้ง
3. ถ้ามีข้อบกพร่องต้องแก้ไขภายใน 60 วัน หากไม่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในกำหนดการพิจารณาคำขอเป็นอันสิ้นสุดลง

การลงโทษ

มาตรา 76

ผู้ได้รับอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 74 ให้นายทะเบียนกลางมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถนั้นได้

มาตรา 158

ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถผู้ใดโดยทุจริตหรือจงใจออกใบรับรองการตรวจสภาพรถโดยไม่ตรงตามความเป็นจริงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และนายทะเบียนกลางมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถนั้นเสียได้

มาตรา 148/1

ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถผู้ใดเก็บค่าบริการผิดไปจากอัตราค่าบริการที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 74/1 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 148/2

ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถผู้ใดไม่แสดงอัตราค่าบริการตรวจสภาพรถตามมาตรา 74/1 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

6

ผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถ และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถ

คุณสมบัติ

ผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถ ผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด และต้องผ่านการอบรมและทดสอบจากกรมการขนส่งทางบก หน่วยงานหรือสถาบันที่กรมการขนส่งทางบกรับรอง

บทบาทหน้าที่ของผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถ และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถ

1. ผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถและผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ ถือเป็นบุคลากรที่สำคัญสำหรับสถานตรวจสอบสภาพรถที่จะทำให้รถที่ใช้งานบนท้องถนนมีเครื่องอุปกรณ์ที่ครบถ้วนถูกต้อง มีความมั่นคงแข็งแรง และมีความปลอดภัยในการใช้งาน โดยผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบ พร้อมเป็นผู้วินิจฉัยผลความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย ความสะอาด ความเรียบร้อย และความถูกต้องเหมาะสมของรถ และเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่ทางราชการกำหนด
2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ทำหน้าที่ในการตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย ความสะอาด ความเรียบร้อย และความถูกต้องเหมาะสมของรถ และเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถ นอกจากนี้ยังจะต้องทำการปรับเทียบดูแลสภาพความพร้อมของเครื่องตรวจสอบสภาพ และอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบสภาพรถก่อนการใช้งานอีกด้วย

บัตรประจำตัว

ผู้ผ่านการอบรมและทดสอบ อธิบดีจะออกบัตรประจำตัวให้ ซึ่งมี 4 ประเภท

1. บัตรประจำตัวผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถ
 2. บัตรประจำตัวผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์
 3. บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถ
 4. บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์
- บัตรประจำตัวมีอายุ 3 ปี นับแต่วันออกบัตร

คำเตือน

1. ให้ติดบัตรประจำตัวตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน
2. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบสภาพรถ อาจถูกยกเลิกบัตรประจำตัว
3. การทำคำรับรองเป็นเอกสารอื่นเป็นเท็จหรือการปลอมแปลงเอกสารเป็นโทษทางอาญา ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ
4. การยื่นคำขอต่ออายุบัตรประจำตัว ให้ยื่นก่อนบัตรประจำตัวสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่บัตรประจำตัวสิ้นอายุ

คำเตือน

1. ให้ติดบัตรประจำตัวตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน
2. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบสภาพรถ อาจถูกยกเลิกบัตรประจำตัว
3. การทำคำรับรองเป็นเอกสารอื่นเป็นเท็จหรือการปลอมแปลงเอกสารเป็นโทษทางอาญา ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ
4. การยื่นคำขอต่ออายุบัตรประจำตัว ให้ยื่นก่อนบัตรประจำตัวสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่บัตรประจำตัวสิ้นอายุ

การต่ออายุบัตรประจำตัวผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถ เจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถ

ยื่นคำขอต่ออายุก่อนบัตรประจำตัวสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่บัตรประจำตัวสิ้นอายุ พร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาบัตรประจำตัวผู้ทำหน้าที่พร้อมบัตรเดิม หรือใบแทน และรูปถ่าย 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป

กรณียื่นขอต่ออายุบัตร หลังจากสิ้นอายุเกินกว่า 1 ปี

ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับการขอรับการอบรมและทดสอบใหม่โดยผู้ขอต่ออายุ ต้องไม่ขาดคุณสมบัติ และต้องผ่านการอบรมและทดสอบจากกรมการขนส่งทางบก หน่วยงานหรือสถาบันที่กรมการขนส่งทางบกรับรอง

เจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถประสงค์จะเป็นผู้ควบคุมการตรวจสภาพ

ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถจักรยานยนต์มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลบังคับ หากประสงค์จะเป็นผู้ควบคุมการตรวจสภาพสามารถยื่นคำขอเป็นผู้ควบคุมการตรวจสภาพ ตามแต่กรณีได้โดยแนบบัตรประจำตัวผู้ทำหน้าที่ และหนังสือรับรองการทำงานที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามระยะเวลาดังกล่าว

การสิ้นสุดของบัตรประจำตัว

- ถึงแก่ความตาย
- เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- ถูกยกเลิกบัตร

ใบอนุญาตผู้ตรวจสภาพรถของสถานตรวจสภาพรถ

เลขที่ใบอนุญาต 613000126

บัตรประจำตัว ผู้ควบคุมการตรวจสภาพรถจักรยานยนต์

ชื่อ นามสกุล นาง สรวิทย์ ศรีฤทธิ์จันทร์

เลขบัตรประจำตัวประชาชน 1 1007 00211 67 2

วันเดือนปีเกิด 2 มี.ค. 2561 วันหมดอายุ 1 มี.ค. 2564

ใบอนุญาตผู้ตรวจสภาพรถ

เลขที่ใบอนุญาต 614000012

บัตรประจำตัว เจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถจักรยานยนต์

ชื่อ นามสกุล นาย วิฑูรช ฝางชมภู

เลขบัตรประจำตัวประชาชน 1 4004 00187 46 3

วันเดือนปีเกิด 2 มี.ค. 2561 วันหมดอายุ 1 มี.ค. 2564

ใบอนุญาตผู้ตรวจสภาพรถ

เลขที่ใบอนุญาต 614000012

บัตรประจำตัว เจ้าหน้าที่ตรวจสภาพรถจักรยานยนต์

ชื่อ นามสกุล นาย วิฑูรช ฝางชมภู

เลขบัตรประจำตัวประชาชน 1 4004 00187 46 3

วันเดือนปีเกิด 2 มี.ค. 2561 วันหมดอายุ 1 มี.ค. 2564

ใบอนุญาตผู้ตรวจสภาพรถ

คำเตือน

1. ให้ติดบัตรประจำตัวตลอดเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่
2. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตรวจสภาพรถ อาจถูกยกเลิกบัตรประจำตัว
3. การทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จหรือการปลอมแปลงเอกสารเป็นโทษทางอาญา ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ
4. การยื่นคำขอต่ออายุบัตรประจำตัว ให้ยื่นก่อนบัตรประจำตัวสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่บัตรประจำตัวสิ้นอายุ

คำเตือน

1. ให้ติดบัตรประจำตัวตลอดเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่
2. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตรวจสภาพรถ อาจถูกยกเลิกบัตรประจำตัว
3. การทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จหรือการปลอมแปลงเอกสารเป็นโทษทางอาญา ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ
4. การยื่นคำขอต่ออายุบัตรประจำตัว ให้ยื่นก่อนบัตรประจำตัวสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่บัตรประจำตัวสิ้นอายุ

การลงโทษผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถ

ข้อหาความผิด

กรณีผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถ ผู้ควบคุมการตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถ หรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถจักรยานยนต์ มีการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบหรือข้อบังคับที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดให้ ผู้อำนวยการสำนักวิศวกรรมยานยนต์ ผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ขนส่งจังหวัด ผู้ตรวจการหรือพนักงานตรวจสอบสภาพ มีอำนาจตัดเตือนหรือระงับการดำเนินการตรวจสอบสภาพเป็นการชั่วคราว โดยอธิบดีจะยกเลิกบัตรประจำตัวของผู้นั้นเสียก็ได้

อธิบดีกรมการขนส่งทางบกจะยกเลิกบัตรประจำตัวในกรณี

- ถูกระงับการดำเนินการเกินกว่า 3 ครั้ง
- ทุจริตหรือจงใจทำเอกสารไม่ตรงตามความเป็นจริง
- ขาดคุณสมบัติ

Everyday for Everyone
ทุก ๆ วัน เพื่อ ทุกคน

Happiness for All

ความสุขทั่วไทย ส่งความปลอดภัยให้ทุกคน

กรมการขนส่งทางบก
และกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน